

УЧАСТЬ БІЗНЕС-ОМБУДСМЕНА В ПОДАТКОВИХ СПОРАХ

Пащенко Анна Сергіївна –

адвокат ЮК «Майстро і Беженар»

тел. (066) 993 11 19

Рада бізнес-омбудсмена є постійно діючим консультативно-дорадчим органом Кабінету Міністрів України, утвореним з метою сприяння прозорості діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування, а також суб'єктів підприємництва, що перебувають у сфері їх управління, запобігання корупційним діям та/або іншим порушенням законних інтересів суб'єктів підприємництва.

Діяльність Ради бізнес-омбудсмена регламентується:

- ***Меморандумом про взаєморозуміння щодо підтримання української антикорупційної ініціативи від 12 травня 2014 р.***, укладеним між Кабінетом Міністрів України, Європейським банком реконструкції та розвитку, Організацією економічного співробітництва та розвитку, Американською торгівельною палатою в Україні, Європейською Бізнес Асоціацією, Федерацією роботодавців України, Торгово-промисловою палатою України та Українським союзом промисловців і підприємців.
- ***постановою Кабінету Міністрів України від 26 листопада 2014 р. № 691*** «Про утворення Ради бізнес-омбудсмена», якою також було затверджено Положення про Раду бізнес-омбудсмена;
- ***Регламентом Ради Бізнес-омбудсмена***, затвердженим Наглядовою радою.

Серед завдань Ради бізнес-омбудсмена основними є:

- ✓ Представництво та захист інтересів бізнесу у державних органах.
- ✓ Розгляд скарг від суб'єктів підприємництва на дії, бездіяльність та рішення органів державної влади та органів місцевого самоврядування, суб'єктів господарювання, що належать до сфери їх управління, а також їх посадових осіб.
- ✓ Надання органам державної влади та органам місцевого самоврядування рекомендацій щодо вдосконалення та поліпшення умов провадження підприємницької діяльності, запобігання корупційним діям та/або іншим порушенням законних інтересів суб'єктів підприємництва.

У податкових спорах Рада бізнес-омбудсмена може:

Розглядати скарги від суб'єктів підприємництва на рішення, дії або бездіяльність податкових органів та їх посадових осіб

Брати участь під час розгляду податковими органами скарг платників податків

У 2016 році були внесені зміни до **Порядку оформлення і подання скарг платниками податків та їх розгляду контролюючими органами, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 21.10.2015 р. № 916**, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 23 грудня 2015 р. за № 1617/28062, згідно з якими було впроваджено механізм розгляду податковими органами скарг платників податків у відкритому або закритому засіданні із залученням до розгляду уповноваженого представника Ради бізнес-омбудсмена.

Рада має право:

- 1) подавати запити та отримувати інформацію, документи та інші відомості, необхідні для розгляду і вирішення скарг;
- 2) доводити до відома органів державної влади або місцевого самоврядування інформацію про випадки порушення законних інтересів суб'єктів підприємництва;
- 3) рекомендувати органам державної влади або місцевого самоврядування вживати заходи з метою усунення таких порушень та притягнення винних осіб до відповідальності;
- 4) отримувати від органів державної влади або органів місцевого самоврядування відповіді в письмовій формі з детальним поясненням щодо стану розгляду та вжитих заходів;

5) залучати посадових осіб органів державної влади та органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій незалежно від форми власності (за їх згодою) до розгляду питань, що належать до їх повноважень;

б) оприлюднювати інформацію про випадки вчинення корупційних діянь та/або інших порушень з боку органів державної влади або органів місцевого самоврядування, а також суб'єктів господарювання, що належать до сфери їх управління.

Рада бізнес-омбудсмена не має повноважень:

- зупинити виконання рішень державного органу, зокрема, рішень щодо нарахування грошових зобов'язань або штрафних санкцій;
- скасувати рішення державного органу.

ПОДАННЯ СКАРГ ДО РАДИ БІЗНЕС-ОМБУДСМЕНА

- ✓ Скаргу може подати будь-яка фізична особа або юридична особа, що провадить підприємницьку діяльність в Україні (суб'єкти підприємництва).
- ✓ До компетенції бізнес-омбудсмена віднесено розгляд скарг щодо *можливого вчинення корупційних діянь та/або інших порушень законних інтересів суб'єктів підприємництва з боку органів державної влади та органів місцевого самоврядування, суб'єктів господарювання, що перебувають у сфері їх управління, та їхніх посадових осіб* (далі – **«Недобросовісна Поведінка»**).
- ✓ Вимоги до скарг, порядок їх подання та розгляду встановлюються **Регламентом Ради бізнес-омбудсмена, затвердженим Наглядовою радою** (Розділ 2. Подання скарг та процедура розгляду).
- ✓ Скарга повинна бути подана до Ради **не пізніше одного року** з моменту настання події можливої недобросовісної поведінки або, останнього випадку такої недобросовісної поведінки (якщо вона мала місце неодноразово).
- ✓ Подання та розгляд скарг Радою є *безоплатним*.

Скарги подаються

через електронну систему подання скарг, що є доступною на офіційному веб-сайті Ради бізнес-омбудсмена (www.boi.org.ua)

шляхом надіслання скарги на електронну адресу Ради

шляхом надіслання скарги на поштову адресу Ради

шляхом особистого подання скарги у письмовій формі безпосередньо до офісу бізнес-омбудсмена

Скарги можуть подаватися будь-якою з наступних мов:

Українська

Англійська

Російська

Скарга повинна містити наступну інформацію:

- ❑ прізвище, ім'я та по-батькові для фізичних осіб, а для юридичних осіб повне найменування та офіційний реєстраційний номер (за наявності) скаржника;
- ❑ поштову адресу, номери телефону/факсу та, за наявності, адресу електронної пошти скаржника;
- ❑ найменування органу державної влади, органу місцевого самоврядування або суб'єкта господарювання, що перебуває у сфері їх управління, щодо яких подається скарга;
- ❑ стислий та чіткий опис характеру можливої недобросовісної поведінки, в тому числі, у відповідних випадках, опис будь-яких порушених прав та/або інтересів скаржника;
- ❑ факти та докази, на яких ґрунтується скарга.

➤ Скаржник може додати до скарги будь-які документи, які він вважає за необхідне.

➤ Скаржник повинен повідомляти Раду про будь-яку зміну адреси та усіх обставин, що стосуються скарги.

Бізнес-омбудсмен не розглядає скарги:

- що виникають в рамках господарських відносин між суб'єктами господарювання приватної форми власності;
- які є предметом будь-якого судового провадження або щодо яких було винесено судові рішення;
- щодо законності будь-яких судових рішень;
- скажник не використав можливість адміністративного оскарження хоча б в одній інстанції;
- анонімні скарги;
- на неправомірні рішення, дії або бездіяльність, за якими закінчився строк давності звернення зі скаргою;
- у разі відсутності даних щодо фактів недобросовісної поведінки суб'єкта оскарження.

ПОРЯДОК РОЗГЛЯДУ СКАРГ

Попереднє вивчення – 10 робочих днів від дати її отримання

За результатами попереднього вивчення приймається одне з рішень:

про прийняття скарги до розгляду – якщо вона відповідає вимогам щодо її оформлення

залишення скарги без руху – скаржнику може бути надано розумний додатковий час на її доопрацювання

про відхилення скарги – якщо скарга є неповною або незрозумілою

Розгляд скарги по суті

✓ Після прийняття рішення про початок розгляду скарги, де це доцільно, бізнес-омбудсмен повідомляє орган державної влади, на який була подана скарга, а також, у випадку якщо це необхідно, звертається з вимогою надати додаткові документи або інформацію, що є необхідною для проведення такого розгляду.

✓ Бізнес-омбудсмен може здійснювати **збір доказів** щодо обставин, які стосуються скарги – надсилати запити щодо надання інформації або документів, отримувати їх від державних органів, опитувати свідків, залучати експертів.

✓ **Медіація та мирове врегулювання** - де це доцільно та якщо є співпраця з боку відповідних сторін, бізнес-омбудсмен докладає зусиль, щоб допомогти сторонам досягнути мирового врегулювання питань, що є предметом їхнього спору.

✓ Скарга повинна бути розглянута та скаржнику надана відповідь протягом 3-х місяців з дати, коли бізнес-омбудсмен почав розгляд (у випадках, коли складність справи, що розглядається або обсяг поданої інформації вимагає більше часу для завершення розгляду, цей строк може бути продовжено).

Бізнес-омбудсмен може припинити розгляд скарги, якщо він встановить, що:

- обставини, які стосуються скарги, більше не існують або більше не є актуальними;
- питання, що складає предмет скарги, було вирішено іншим шляхом; та
- скаржник недостатньо співпрацює з бізнес-омбудсменом під час проведення розгляду.

Після завершення розгляду, бізнес-омбудсмен повинен прийняти одне з таких рішень:

- визнати скаргу обґрунтованою або значною мірою обґрунтованою та надати рекомендації відповідному органу щодо шляхів реагування на недобросовісну поведінку, що є предметом розгляду; або;
- передати скаргу відповідному органу державної влади або органу місцевого самоврядування з вимогою про проведення додаткового розгляду справи; або
- відхилити скаргу як необґрунтовану або значною мірою необґрунтовану.

Статистична інформація

У 2018 році Рада бізнес-омбудсмена отримала **1792 скарги** (із Запорізької області – **90 скарг**, з них податкових питань стосувалися **54 скарги**).

У **61%** з отриманих скарг оскаржувалися рішення, дії або бездіяльність податкового органу.

Більше половини всіх скарг з податкових питань минулого року стосувалася призупинення реєстрації податкових накладних; також поширеними були скарги на податкові перевірки та безпідставно відкриті кримінальні провадження.

2018 р.

Справи з податкових питань, 2018 рік

Предмет	Справи, закриті з результатом	Справи, закриті з рекомендаціями	Припинені справи	Всього за 2018р.
Блокування податкових накладних	469	3	171	643
Податкові перевірки	64	1	124	189
Інші податкові питання	38	7	22	67
Електронне адміністрування ПДВ	37	8	19	64
Податкові кримінальні справи	21	4	12	37
Затримка з поверненням ПДВ	9	10	6	25
Розірвання договору про визнання електронної звітності	5	0	10	15
Анулювання/відновлення/відмова у реєстрації платників ПДВ	3	2	1	6

Загалом

1046 справ

Приклади кейсів Ради бізнес-омбудсмена з податкових питань

1. Блокування податкових накладних

Суть скарги:

Підприємство-скаржник звернулося до РБО зі скаргою на дії ДФС, яка зупинила реєстрацію податкових накладних підприємства на суму понад 4 млн. грн. За словами Скаржника, він подав вичерпний пакет документів для реєстрації податкових накладних, але ДФС їх не прийняла без пояснення причин. Підприємство направило додаткові документи та пояснення, але податкові накладні зареєстровані не були.

Вжиті заходи:

Інспектор Ради письмо звернувся до ДФС з проханням належним чином розглянути скаргу підприємства щодо реєстрації податкових накладних.

Результат:

Податкові накладні були зареєстровані.

Приклади кейсів Ради бізнес-омбудсмена з податкових питань

2. Податкові перевірки

Суть скарги:

За результатами податкової перевірки ДФС нарахувала Скаржнику податків та штрафів на суму 630 млн. грн., збільшила об'єкт оподаткування податком на прибуток та нарахувала пеню за порушення порядку здійснення розрахунків у сфері зовнішньоекономічної діяльності. Крім того, підприємство мало додатково сплатити ПДВ. Підприємство оскаржило висновки податкової перевірки та звернулося до РБО.

Вжиті заходи:

Інспектор Ради надіслав листа ДФС, попросив податкову дослухатися до аргументів Скаржника, а також взяв участь у слуханні справи підприємства в ДФС.

Результат:

ДФС скасувала донарахування на суму 630 млн. грн. Залишила лише донараховане зобов'язання з податку на прибуток на 17 млн. грн.

Приклади кейсів Ради бізнес-омбудсмена з податкових питань

3. Податкові кримінальні справи

Суть скарги:

ДФС провела податкову перевірку підприємства, за результатами якої воно мало сплатити 10 млн. грн. податків та штрафів. Не погоджуючись з такими висновками, підприємство оскаржило рішення перевірки, яке невдовзі було скасовано ДФС, проте відносно нього було відкрито кримінальне провадження за несплату податків. Скаржник неодноразово звертався до процесуального керівника з клопотанням про закриття провадження, зокрема, посилаючись на результати судово-економічної експертизи, що спростовували висновки акту перевірки.

Вжиті заходи:

РБО було надіслано запит до Генеральної прокуратури України з проханням переглянути необхідність продовження досудового слідства. Крім того, Рада неодноразово виносила питання підприємства на розгляд Експертної Групи Генеральної прокуратури України.

Результат: кримінальне провадження було закрито.

Дякую за увагу!

Пащенко Анна Сергіївна –

адвокат ЮК «Майстро і Беженар»

тел. (066) 993 11 19

<https://advokat-mib.com.ua>